

128. Perjantaina 17 päivänä lokakuuta 1997

kello 13

Päiväjärjestys

	7) Hallituksen esitys yrittäjäeläkkeiden vakuutusmaksujärjestelmien tehostamisesta	4259	
Ilmoituksia	Hallituksen esitys 156/1997 vp Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö 17/1997 vp		
1) Valiokuntien täydennysvaalit	4254		
2) Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan täydennysvaali	„		
3) Yleisradio Oy:n hallintoneuvoston täydennysvaali	„		
8) Hallituksen esitys laiksi rintamaveteraanien hammashuollon järjestämisestä ja korvaamisesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta	4260		
Toinen käsittely	Hallituksen esitys 149/1997 vp Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö 18/1997 vp Toivomusaloite 257/1995 vp, 169/1996 vp		
4) Hallituksen esitys laiksi veronlisäyksestä ja viivekorosta annetun lain 2 ja 4 §:n muuttamisesta	4255	Ensimmäinen käsittely	
Hallituksen esitys 104/1997 vp Valtiovarainvaliokunnan mietintö 17/1997 vp		9) Hallituksen esitys laiksi käräjäoikeuslain 12 §:n muuttamisesta	4261
5) Hallituksen esitys laiksi kehitysalueelle tehtävien investointien korotettua poistoista annetun lain muuttamisesta ..	„	Hallituksen esitys 131/1997 vp Lakivaliokunnan mietintö 12/1997 vp	
Hallituksen esitys 120/1997 vp Valtiovarainvaliokunnan mietintö 18/1997 vp Lakialoite 94/1997 vp Toivomusaloite 43/1997 vp		Puhetta johtaa puhemies Uosukainen.	
6) Hallituksen esitys laiksi rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta	4257	Nimihuudossa merkitään poissa oleviksi edustajat Aaltonen, Ala-Nissilä, Alaranta, Anttila U., Antvuori, Brax, Dromberg, Halonen, Ihämäki, Isohookana-Asunmaa, Jaakonsaari, Karhunen, Knaapi, Koistinen, Korhonen R., Kuisma, Kukkonen J., Laitinen, Lehtosaari, Löf, Metsämäki, Norrback, Nurmi, Ojala R., Olin, Partanen, Penttilä, Pietikäinen S., Rask, Suhola, Tiilikainen, Tiisanen, Törnqvist, Vehviläinen ja Wahlström.	
Hallituksen esitys 154/1997 vp Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö 16/1997 vp		Nimihuudon jälkeen ilmoittautuvat edustajat Olin ja Penttilä.	

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä

sairauden takia edustajat Antvuori ja Karhunen,

virkaehtävien takia edustajat Aaltonen, Dromberg, Jaakonsaari, R. Korhonen, Löv, Metsämäki, Tiusanen ja Wahlström sekä

yksityisasioiden takia edustajat Ala-Nissilä, Alaranta, U. Anttila, Ihamäki, Knaapi, Koistinen, Kuisma, J. Kukkonen, Laitinen, Lehtosaari, Nurmi, R. Ojala, Olin, Partanen, S. Pietikäinen, Rask, Suhola, Tiilikainen, Törnqvist ja Vehviläinen.

Uudet hallituksen esitykset

P u h e m i e s : Ilmoitetaan, että tasavallan presidentti on tänään antanut eduskunnalle hallituksen esitykset n:ot 168—178.

Hallituksen esityksen n:o 151 siirto

P u h e m i e s : Hallituksen esitys n:o 151/1997 vp laiksi vakuutustarkastuksen kustantamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta on 7 päivänä lokakuuta 1997 lähetetty talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että mainittu hallituksen esitys siirretäisiin sosiaali- ja terveystalouteen.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään.

Kirjalliset kysymykset

Merkitään saapuneiksi vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 779, 786, 788, 789, 791, 792, 795, 796, 800, 806, 809—811, 813, 815—819, 821, 823, 824, 826—831, 834, 836, 843, 849, 853, 856 ja 869.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Valiokuntien täydennysvaalit

P u h e m i e s : Päiväjärjestyksen 1) asiana on valiokuntien täydennysvaalit.

Kun täydennysvaaleja varten vaalisäännön 7 ja 19 §:n mukaisesti jätetyissä ehdokaslistoissa, jotka puhemies on tänään tarkastanut ja hyväksynyt, on valiokuntien jäseniksi ja varajäseniksi ehdotettu valittavaksi yhtä monta kuin vaaleissa on valittavia, totean vaalisäännön 10 §:n nojalla, että vaalit ovat yksimielisiä ja että valituiksi ovat tulleet ehdokaslistojen mukaisesti seuraavat edustajat:

suuren valiokunnan jäseneksi ed. Alho,
ulkoasiainvaliokunnan varajäseneksi ed. Nyby,
valtiovarainvaliokunnan jäseneksi ed. A. Ojala
ja varajäseneksi ed. Vehkaoja sekä
sosiaali- ja terveystalouden jäseneksi ed. Puisto.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan täydennysvaali

P u h e m i e s : Päiväjärjestyksen 2) asiana on Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan täydennysvaali.

Kun täydennysvaalia varten vaalisäännön 7 ja 19 §:n mukaisesti jätetyissä ehdokaslistassa, jonka puhemies on tänään tarkastanut ja hyväksynyt, on Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan jäseneksi ehdotettu valittavaksi yhtä monta kuin vaalissa on valittavia, totean vaalisäännön 10 §:n nojalla, että vaali on yksimielinen ja että valituiksi on tullut ehdokaslistan mukaisesti ed. Alho.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Yleisradio Oy:n hallintoneuvoston täydennysvaali

P u h e m i e s : Päiväjärjestyksen 3) asiana on Yleisradio Oy:n hallintoneuvoston täydennysvaali.

Kun täydennysvaalia varten vaalisäännön 7 ja 19 §:n mukaisesti jätetyissä ehdokaslistassa, jonka puhemies on tänään tarkastanut ja hyväksynyt, on Yleisradio Oy:n hallintoneuvoston jäseneksi ehdotettu valittavaksi yhtä monta kuin vaalissa on valittavia, totean vaalisäännön 10 §:n nojalla, että vaali on yksimielinen ja että valituiksi on tulleet ehdokaslistan mukaisesti ed. Vähänäkki toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi.

P u h e m i e s : Eduskunta päättäneen saattaa vaalin tuloksen tiedoksi valtioneuvostolle.

Hyväksytään.

4 §

Asia on loppuun käsitelty.

Keskustelu:

4) Hallituksen esitys laiksi veronlisäyksestä ja viivekorosta annetun lain 2 ja 4 §:n muuttamisesta

Ed. K a l l i s : Arvoisa rouva puhemies! Ehdotan, että pykälä saa vastalauseessa esitetyn muodon.

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 104/1997 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 17/1997 vp

Ed. K a n k a a n n i e m i : Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Kalliksen ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 17. Viime keski- viikkona pidetyssä täysistunnossa julistettiin yleiskeskustelu asiasta päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Kallis ed. Kankaanniemen kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin vastalauseen mukaisena.

Eduskunta ryhtyy lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

2 §

Äänestys ja päätös:

Keskustelu:

Mietintö ”jaa”, ed. Kalliksen ehdotus ”ei”.

Ed. K a l l i s : Arvoisa rouva puhemies! Viitataan ensimmäisen ja toisen käsittelyn yhteydessä käytyihin keskusteluihin, joissa todettiin, että 9 prosentin viivästyskorko on riittävän suuri ja täyttää kaikki ne kriteerit, jotka hallitus on perusteluissaan viivästyskorolle asettanut. Sen vuoksi ehdotankin, että 2 § saa vastalauseessa esitetyn muodon.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 110 jaa- ja 47 ei-ääntä; poissa 42. (Ään. 2)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. T u l o n e n : Arvoisa puhemies! Erehdyin painamaan ed. R. Korhosen äänestyspainiketta äskeisessä äänestyksessä. Painoin sen jälkeen myös omaa nappiani.

Ed. K a n k a a n n i e m i : Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Kalliksen ehdotusta.

P u h e m i e s : Merkitään pöytäkirjaan.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Voimaantulosäännös, johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Kallis ed. Kankaanniemen kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin vastalauseen mukaisena.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

5) Hallituksen esitys laiksi kehitysalueelle tehtävien investointien korotetuista poistoista annetun lain muuttamisesta

Äänestys ja päätös:

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 120/1997 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 18/1997 vp
Lakialoite 94/1997 vp
Toivomusaloite 43/1997 vp

Mietintö ”jaa”, ed. Kalliksen ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 110 jaa- ja 45 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 43. (Ään. 1)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 18. Ensin salli-

taan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsitteilyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. A u l a : Arvoisa puhemies! On myönteistä, että kehitysalueilla toimivat yritykset voivat myös vuoden 98 investoinneista tehdä korotettuja poistoja. Ongelmallista on kuitenkin se, että lain 3 §:n sisältämä matkailuyrityksen määritelmä on vanhentunut. Majoittajien ja ravintolayrittäjien ohella pitäisi matkailuyrityksiksi ymmärtää myös ohjelmapalveluyritykset. Nehän ovat matkailun korkean osaamisen ja palvelutuotteen korkean jalostusasteen yrityksiä.

Valtiovarainvaliokunnan verojaosto on kirjannut mietintöönsä toiveen, että seuraavalla kerralla, jos lain voimassaoloa jatketaan, matkailuyrityksen määritelmää tutkittaisiin. Asiaa ei pidä enää pitkittää, vaan muutos voidaan tehdä jo tällä kertaa eduskunnassa. On valitettavaa, että jaosto ei asiaa käsitellessään kuullut nimenomaisesti matkailualan asiantuntijoita lakiehdotusta pohtiessaan.

Esitän, että asian käsittelyssä lain 3 § saa sen muodon, joka on mietintöön liitettyssä vastalauseessa.

P u h e m i e s : Ed. Aula, muutosehdotus yksityiskohtaisessa käsittelyssä! Tämä on vielä yleiskeskustelua.

Ed. P e k k a r i n e n : Arvoisa puhemies! Ed. Aulan esille nostama kysymys matkailupalveluiden rinnastamisesta laissa tarkoitettuihin muihin palveluihin ja toimintoihin on kaikin tavoin perusteltu ja tärkeä. Nythän ennen kaikkea Lapissa ja itäisessä Suomessa on sellaisia matkailupalvelualan yrityksiä, jotka järjestävät erilaisia elämyspalveluita, jotka voidaan täysin rinnastaa nyt huojennuksen piirissä oleviin toimintoihin.

Toivonkin, että lain yksityiskohtaisen käsitteilyn yhteydessä eduskunnasta löytyisi laaja enemmistö, joka olisi valmis viemään ed. Aulan esittämän muutoksen läpi. Kiinnitän huomiota siihen, että myös monet hallituspuolueiden kansanedustajat ovat joko aloitteisiin nimensä kirjoittamalla tai muulla tavalla ilmaisseet myötätuntonsa ja halukkuutensa toimia ed. Aulan esityksen mukaisesti.

Ed. T e n n i l ä : Rouva puhemies! Matkailun merkitys pohjoisessa Suomessa ja varmasti

muuallakin on kasvussa. Erityinen tarve ja haaste on kehittää matkailun ohjelmapalveluita. Siksi se ehdotus on hyvin perusteltu, jonka ed. Aula ilmoitti tekevänsä siitä, että elämysmatkailun tuottajia kohdellaan valtion taholta verotuskäytännössä ja muutoinkin samalla tavoin kuin muitakin matkailualan yrittäjiä. Nyt on todellakin aivan erityinen haaste kehittää juuri näitä ohjelmallisia palveluja, kun muu rakenne matkailussa on suhteellisen hyvässä kunnossa.

Ed. S a a r i n e n : Arvoisa rouva puhemies! Ohjelmapalveluita koskevaan ongelmaan on suhtauduttu hyvin myönteisesti ja se on tiedotettu. Yhtenä vaikeutena on ollut asiantuntijoiden mukaan määrittellä, mitkä ohjelmapalvelut tähän sisältyisivät ja millä tavalla ohjelmapalvelut ylipäänsä määriteltäisiin.

Kiinnitän lopuksi vielä huomiota siihen, että valtiovarainvaliokunta onkin mietinnössään myös edellyttänyt, että nämä asiat selvitetään mahdollisimman pikaisesti, jotta asia saadaan tulevaisuudessa paremmin kuntoon ja hoidetuksi. Ennuste on varsin hyvä tämän pienen ongelman kuntoon saattamiseksi.

Ed. A l h o : Arvoisa puhemies! Laissahan on ollut kysymys siitä, jatketaanko kehitysalueilla tehtävien investointien korotetuista poistoista annettua lakia vai ei. Hallituksen vastaus ehdotuksen osalta oli selvä, että jatketaan, nyt kuitenkin niin, että erityisesti juuri työllisyyden näkökulmasta investointien poistot kohdistuisivat pieneen ja keskisuureen yritystoimintaan.

Ed. Aulan esille ottama kysymys matkailuun liittyvien erilaisten investointien, myös ohjelmapalveluiden investointien, saattamisesta lain piiriin on toki kiinnostava asia, mutta ed. Saarinen itse asiassa sanoikin jo ne perustelut, joiden vuoksi tällaista laajennusta ei tässä yhteydessä ole tehty. Lainhan on ajateltu olevan voimassa toistaiseksi ensi vuoden, jonka aikana tulisi myös ratkaista kysymys suunnitelman mukaisista poistoista. Tuossa yhteydessä tietenkin, jos halutaan kehitysalueilla investointien korotettua poistojärjestelmää käyttää vastaisuudessakin, voidaan myös nämä kysymykset selvittää.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta ryhtyy hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsitteilyyn.

2 ja 2 a § hyväksytään keskustelutta.

3 §, jota ei ole mietinnössä

Keskustelu:

Ed. A u l a : Arvoisa puhemies! Ehdotukseni kohdistuu 3 §:ään. Ehdotan, että 3 § saa sen muodon, joka sillä on mietintöön liitetyssä vastalauseessa.

Ed. P e k k a r i n e n : Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Aulan ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Aula ed. Pekkarisen kannattamana ehdottanut, että 3 § hyväksyttäisiin vastalauseen mukaisena.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö, jossa ei ole 3 §:ää, ”jaa”; ed. Aulan ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 99 jaa- ja 48 ei-ääntä; poissa 52. (Ään. 3)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

8 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Eduskunta yhtyy valtiovarainvaliokunnan ehdotukseen lakialoitteeseen sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

6) Hallituksen esitys laiksi rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 154/1997 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 16/1997 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 16. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryh-

dytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. H y s s ä l ä : Arvoisa rouva puhemies! Rintamaveteraanien kuntoutuksen tärkeys on varmasti laajasti ymmärretty eduskunnassa ja myös se, että veteraanipolvemme on entistä iäkäämpää ja vähenevä veteraanijoukko tarvitsee kuntoutuspalveluja vuosi vuodelta enemmän. Veteraanijärjestöt ovat olleet sitä mieltä, että rahoitusta olisi muutettava valtion budjettirahoitukseksi, mutta tässä vaiheessa lienee hyväksyttävissä Raha-automaattiyhdistyksen rahoitus, joka valiokunnasta on tullut läpi, mutta pitkällä tähtäimellä toivoisi siihen vankkaa valtion rahoitusta ja jatkuvuutta sille systeemille.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Veteraanit olisivat 80-vuotisjuhlavuoden pohjalta tarvinneet muutakin kuin kuntoutusta, mutta hyvä, jos kuntoutukseen tulee lisää. Mutta itskin olen sitä mieltä, vaikka tämä on tietysti muutoseikka, että rahan tietynlainen kerääminen Raha-automaattiyhdistyksen puolelta on hiukan ala-arvoista, sillä eivät veteraanit Raha-automaattiyhdistyksen puolesta olleet taistelemassa vaan suomalaisen yhteiskunnan. Näkisin, että heidän arvolleen olisi ominaista se, että nämä rahat tulisivat valtion budjetista eikä sillä tavalla, että keräillään, mistä sattuu, Raha-automaattiyhdistyksen puolelta ja sieltä sun täältä. Tämä on tietysti muutoseikka, ja raha on rahaa, tulee se mistä hyvänsä, mutta hiukan ottaa korvaan tämä asia. Olisin toivonut, että veteraaneille raha olisi tullut suoraan yhteiskunnan varoista eikä pajatsojen kautta hankittuna.

Ed. M a n n i n e n : Arvoisa rouva puhemies! Niiden ongelmien lisäksi, joita ed. Aittoniemi totesi, haluan kiinnittää huomiota siihen, että veteraanien kuntoutus on liian harvoin kunkin yksilön kohdalla tapahtuvaa. Kun kerran Raha-automaattiyhdistyksen varoja tähän käytetään ja kun Raha-automaattiyhdistyksellä on säästyviä varoja satoja miljoonia markkoja, en näe mitään estettä sille, että sieltä osoitettaisiin hiukan suurempi potti, jolloin voitaisiin veteraanikuntoutusta toteuttaa kunkin kohdalla useammin.

Tänä päivänä onkin sellainen tilanne, että monien veteraanien kunto on huomattavasti heikompi kuin vastaavien sotainvalidien, joilla on

ollut säännöllinen ja jatkuva kuntoutus. Tämän vuoksi ainakin Suomen keskusta on valmis siihen, että lisätään näitä määrärahoja niin, että elämänsä ehtoopuolta viettävät sotiemme veteraanit kunnioitettuina kansalaisina saisivat entistä useammin kuntoutuksen omalle osalleen. Toivon, kun tässä yhteydessä hallitus ei ole tähän paneutunut, että hallitus välittömästi ryhtyisi kiireellisiin toimenpiteisiin, jotta veteraanien tilanetta voitaisiin tältä osin parantaa.

Ed. R ä s ä n e n : Arvoisa rouva puhemies! Rintamaveteraanit ovat tehneet koko yhteiskuntaamme ajatellen korvaamattoman arvokasta työtä, ja kuntoutus ei ole suinkaan yhteiskunnankaan kannalta hukkaan heitettyä rahaa, koska sillä voidaan omatoimisuutta pitää yllä ja ehkäistä myöhempiä laitoshoidon tarvetta.

Haluaisin kiinnittää huomiota rintamaveteraaneilta tulleeeseen palautteeseen, joka on ollut sen suuntaista, että he kokevat usein keskinäistä epätasa-arvoa kuntoutukseen pääsyn suhteen. Joissakin kunnissa kuntoutukseen pääsee helpommin ja tiuhemmin, ja toisissa se on taas vaikeampaa. Vaikka rintamaveteraanien kuntoutuksen järjestäminen onkin paikallistason vastuulla, mielestäni tasapuoliseen kohteluun asuinkunnasta riippumatta olisi syytä kiinnittää huomiota.

Toinen asia, joka on lyöty laimin ja josta myös on tullut palautetta, on rintamaveteraanien vaiMot, jotka ovat kotirintamalla tehneet hyvin arvokasta ja vaativaa työtä ja mahdollistaneet sen, että miehet ovat pystyneet puolustamaan maamme. Joka tapauksessa esityshän on sisällöltään perusmyönteinen, vaikka itsekkin olen sitä mieltä, että kuntoutusrahojen tulisi löytyä valtion budjetista eikä Raha-automaattiyhdistykseltä. Nyt, kun arpajaislakia ollaan uudistamassa, toivottavasti tämäkin seikka otetaan siinä yhteydessä vakavasti huomioon.

Ed. P e r h o : Arvoisa puhemies! On puututtu veteraanikuntoutuksen rahoitusjärjestelyihin. Niin kuin hyvin tiedetään, tämä käytäntö on vuosittain hyväksytty jo useana vuonna. Valiokunnassa kuultavina olleet veteraanijärjestöt eivät enää tämän vuoden kuulemisessa tätä käytäntöä kritisoineet niin kuin edellisinä vuosina, vaan niiden kokemusten perusteella, jotka heillä on tämän järjestelmän toimivuudesta, he kokevat, että tällä tavalla valtio yhtä hyvin kuin aiemmin hoitaa kunniavelkansa ja veteraaneille tärkeän kuntoutuksen. Siinä mielessä tämä asia on

varmasti ihan kunnossa. Sen sijaan on tietysti tarkkaan katsottava, että Raha-automaattiyhdistyksen tuottoa ei tulevina vuosina yhä enemmän osoiteta valtion tähän mennessä rahoittamiin kohteisiin, jotta Raha-automaattiyhdistyksen monopoli ja sitä kautta avustukset järjestöille eivät vaarannu.

Ed. Olin merkitään länä olevaksi.

Ed. T i u r i : Arvoisa puhemies! Rintamaveteraanien määrä ilmeisesti vähenee jatkuvasti, ja itse olen viimeinen, joka eduskunnassa edustaa rintamaveteraaneja. En ole itse tarvinnut kuntoutusta vielä toistaiseksi, mutta minusta tulisi pitää hyvää huolta siitä, että veteraanit saavat kuntoutusta niin paljon kuin sitä on tarpeen antaa. Jollakin lailla häiritsee se, että nämä lait ovat väliaikaisia ikään kuin olisi kysymys vain väliaikaisista toimista. Niin kauan kuin rintamaveteraaneja riittää, kuntoutusta täytyy ylläpitää. Mutta ilmeisesti valtion rahatilanne ja Raha-automaattiyhdistyksen rahatilanne aiheuttavat sen, että Raha-automaattiyhdistys on sopiva paikka näitten rahojen saamiseen. Pääasia, että niitä kuitenkin saadaan riittävästi.

Ed. V i h r i ä l ä : Arvoisa rouva puhemies! Kuten on jo useassa puheenvuorossa todettu, lakiesitys on sinänsä perusmyönteinen. On todettu myös se asia, että veteraanijärjestöt ovat tietyllä tavalla alistuneet siihen, että vuosittain Raha-automaattiyhdistyksen varoista veteraanien kuntoutusta hoidetaan.

Mutta on erittäin tärkeää tässä yhteydessä myös todeta se, kuten ed. Perho toi esille, että Raha-automaattiyhdistyksen toimintamahdollisuuksia vapaaehtoisten sosiaali- ja terveysjärjestöjen työn tukijoina ei vaaranneta. Totean vain, että ensi vuoden tulo- ja menoarviossa kuitenkin on 495 miljoonaa markkaa Raha-automaattiyhdistyksen tuotosta menossa muihin tarkoituksiin kuin vapaaehtoisille sosiaali- ja terveysjärjestöille. Tämä asia on erittäin tärkeä ja merkittävä kysymys.

Mitä tulee erityisesti kotirintamanaisten kuntoutukseen, on syytä myös se todeta, että tähän tulisi panostaa riittävästi voimavaroja. Onhan niin, että veteraanien ohella kotirintamanaiset tekivät erittäin merkittävän työn isänmaan puolesta, kun ajatellaan koko isänmaata ja sen puolustamista ja myös meidän itsenäisyyttämme.

Ed. K o k k o n e n : Arvoisa rouva puhemies! Kuten on jo moneen kertaan todettu, totean minäkin vakiintuneen fraasin mukaisesti, että lakiesitys on tarpeellinen ja tarkoituksenmukainen. Voin yhtyä siihen, mitä ed. Tiuri totesi, että hieman hankalaa on nähdä tämä jatkuvasti väliaikaisena, koska tiedän, että veteraanit tulevat olemaan keskuudessamme vielä hyvinkin pitkään, vaikka heidän poistumansa on noin 12 000 vuodessa.

Silloin, kun erilaiset veteraanijärjestöjen lähetystöt kävivät eduskuntaryhmien edustajia tapaamassa, he totesivat edelleenkin pahoittelevansa hieman sitä, että tuo raha ei tule suoraan valtion budjetista vaan katsotaan, että siihen pitää käyttää Raha-automaattiyhdistyksen varoja. Mutta toisaalta olemme pyrkineet lohduttamaan heitä sillä, että se on aivan samanlaista rahaa, sillä valtioneuvostohan kuitenkin päättää Raha-automaattiyhdistyksen tuoton jaosta.

Ed. Vihriälälle, joka on Raha-automaattiyhdistyksen hallituksen puheenjohtaja, toteaisin, että hän varmaan voi edelleenkin luottaa siihen, että yhdistys toimii yhtä hyvin kuin tähänkin saakka, joten varat karttavat mukavasti ja jaettavaa riittää ja sitä riittää myöskin valtion kassan kartuttamiseksi.

Ed. K e k k o n e n : Arvoisa rouva puhemies! Esitys perusviritykseltään on tavattoman myönteinen ja hyvä, mutta minäkin yhdyn niihin mielipiteisiin, joissa hiukan arvellaan sitä, että tähän tulee hiukan väliaikaisuuden leima siitä syystä, että rahoittajana on Raha-automaattiyhdistys. Mutta tärkeintähän on se, että rahat tulevat. Tästä loogisesti seuraa se, että meidän kaikkien on pidettävä huoli siitä, että Raha-automaattiyhdistyksen edellytykset toimia tällaisten asioiden rahoittajana edelleenkin pysyvät ja säilyvät. Tässä mielessä mielestäni, kun valtion kassa on rajallinen, on haettava kaikkein ”hygieenisimmät” keinot hoitaa tällaiset asiat, ja Raha-automaattiyhdistys epäilemättä on juuri sellainen.

Ed. R y h ä n e n : Arvoisa puhemies! Ed. Manninen jo toi esille mielestäni tärkeän seikan, että veteraanit ikääntyessään yhä enemmän tarvitsevat kuntoutusta. Sen vuoksi kuntoutusjaksojen tihentäminen on aivan välttämätöntä. Kun otetaan huomioon vielä se, että veteraanien määrä koko ajan vähenee, loppujen veteraanien kuntouttamisen tulee olla meidän kaikkien kunniasiana.

Ed. Tiurille sanoisin, että tähän tarkoitukseen rahaa on. Muun muassa Raha-automaattiyhdistyksessä jätetään rahaa jakamatta vuosittain; siellä on satoja miljoonia markkoja.

Toinen seikka kokonaan on se, että tämä hallitus on ollut määrätietoisesti Raha-automaattiyhdistyksen kassalla ja siirtää jatkuvasti yhä enemmän budjetin yleiskatteeksi vapaaehtoisille järjestöille tarkoitettuja rahoja. Tätä en pidä milään tavalla hyvänä, vaan varsinkin tällaiseen tarkoitukseen, veteraanien kuntouttamiseen, täytyy löytyä rahaa suoraan budjetista.

Ed. H u o t a r i : Arvoisa puhemies! Olen tyytyväinen siihen, että rahoitus jostakin tähän asiaan on löydetty, mutta en voi olla tyytyväinen siihen, että Raha-automaattiyhdistyksen vastuulle siirretään valtion budjetista yhä uusia ja uusia rahoitusmomentteja. Tämä on ollut jo aikaisemmin esillä, ja uusia menoja ei pitäisi sinne siirtää, koska Raha-automaattiyhdistyksellä on rahoitettavana todella paljon hyviä järjestöjen hankkeita, joihin myös rahoitusta tarvitaan joka vuosi. Tällaisia hyviä hankkeita on myös rahoitettava sen vuoksi, että rahamäärät ovat rajalliset.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 3, 5—7, 10, 13 ja 14 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

7) Hallituksen esitys yrittäjäläkkeiden vakuutusmaksujärjestelmien tehostamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 156/1997 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö 17/1997 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö n:o 17. Ensinnäkin asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta

ensimmäisen lakiehdotuksen 2, 7, 12 ja 14 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike sekä toisen lakiehdotuksen 3, 8 i ja 12 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

8) Hallituksen esitys laiksi rintamaveteraanien hammashuollon järjestämisestä ja korvaamisesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 149/1997 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö 18/1997 vp
Toivomusaloite 257/1995 vp, 169/1996 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö n:o 18. Ensinnäkin asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. H y s s ä l ä : Arvoisa rouva puhemies! Rintamaveteraanien hammashuollon järjestäminen on kuntoutuksen ohella yksi osa sitä kunniavelkaa, jota veteraaneille olemme maksamassa. Hammashuolto on laajentunut pikkuhiljaa, mutta vieläkin siinä on parantamisen varaa. Tämän vuoksi valiokunta katsoikin, että sotiemme veteraanien hammashuoltoa on edelleen kehitettävä.

Mielestäni sitä kehitystä tulee suunnata erilaisten proteettisten töiden sataprosenttiseen korvaukseen, esimerkiksi keinojuurien asentamiseen, joiden vaikutus iäkkäidenkin potilaiden parentakykyyn ja sitä kautta yleisterveysteen on hyvin huomattava. Samaten olisi kehitettävä protetiikan korvauksia niin, että kaikki voisivat uusia myöskin proteesejaan pikaisemmin kuin nykyisin, koska veteraanien proteesit tahtovat olla hyvin vanhoja ja sopimattomia. Hoitoon hakeutumisen kynnyks on hyvin matala, kun korvaus olisi riittävä.

Jatkossakin tässä pyrimme valiokunnassakin varmasti toimimaan, ja suurempana kysymyksenä on sitten muun iäkkään väestön hammashuollon korvaaminen, joka on täysin jäänyt varjoon. Veteraaniasiaa on hoidettu, mutta meillä on runsaasti vanhuksia, jotka eivät voi käyttää tarvitsemaansa palveluja pienten eläkkeiden ja taloudelli-

sen tilanteen takia. Tässä on lähivuosina tehtävä jotakin, nopeastikin ratkaisuja.

Ed. R ä s ä n e n : Arvoisa puhemies! Pidän erityisesti hyvänä valiokunnan mietinnön toteamusta, että valiokunta katsoo, että veteraanien hammashuoltoa on edelleen kehitettävä. Toivon vain sopia, että kehitystyö etenisi ripeästi, koska veteraanit vanhenevat ja heidän määränsä vähenee ja sen vuoksi kohta elämme aikaa, jolloin kehittämistä ei enää niin paljon tarvita.

Ajattelen, kun täällä puhutaan keinojuurista eli hammasimplanteista, että kun sairausvakuutuslain mukaan niiden korvausprosentti on 60, jollain lailla tuntuisi johdonmukaiselta, että olisi päästy edes samaan 60 prosentin korvaustasoon myös proteesien kohdalla. Joka tapauksessa esitys on tietysti edistystä ja siinä mielessä kannatettava.

Ed. K o k k o n e n : Arvoisa rouva puhemies! Yhdyn siihen käsitykseen, että tämä on kuitenkin parannus olemassa oleviin oloihin. Meillä on vanhusten suun terveydenhuolto hyvin pitkään ollut laiminlyöty alue.

Ed. R ä s ä n e n : totesi, että veteraanit vanhenevat. Todettakoon jälleen, että heidän keski-ikänsä on tällä hetkellä 78 vuotta. Se on varsin korkea ikä. Keskustelimme hyvin pitkään valiokunnassa siitä, voitaisiinko nuo implantit heille korvata niissä tapauksissa, joissa he niitä tarvitsevat. Ei ole minun mielestäni ajateltavissa, että hyvin laaja joukko tuon ikäisiä ihmisiä haluaisi yhtäkkiä implanteja suuhunsa, mutta tässä yhteydessä päädyttiin kuitenkin tällaiseen ratkaisuun lähinnä valtiontaloudellisista syistä. Toivon, että me voimme jatkossa kehittää nimenomaan vanhusten suun terveydenhuoltoa.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Asia on lähinnä huvittava, kun on seurannut sitä pitkässä juoksussa. Oli pitkään sellainen aika, jos oikein muistan, että proteesia ei korvattu eikä veteraaneilla enää ollut hampaitakaan suussa. Mitä siinä silloin korvattiin? Lait olivat kyllä hienot, että saatetaan antaa jotakin hammashoitoa, mutta kun ei mitään hampaita ollutkaan. Kyllä tämän ikäisillä ihmisillä alkaa olla ainoa kalusto se proteesi, mikä on, ja nyt siitä korvataan vain puolet. Kyllä olisi pitänyt kaiken järjen mukaan nyt mennä täyteen korvaukseen näissä asioissa, kun aika rupeaa olemaan kuitenkin niin lyhyt, jolloin veteraanit enää jotain tarvitsevat.

Niin kuin sanotti, näiden vuosien aikana

tämä on ollut lähinnä huvittavaa. Ei veteraanien asia ole huvittava vaan se, millä tavalla siihen on suhtauduttu, eli on aina ohjattu korvauksia sellaiseen, missä ei voidakaan korvata, sellaiseen mitä ei olekaan. Kun ei hampaita ole, miten sitä korjausta korvataan? Nyt kun on proteesista kysymys ja niitä on, korvattaisiin ne sitten kunnolla.

Ed. H y s s ä l ä : Arvoisa rouva puhemies! Ed. Kokkoselle haluan vastauspuheenvuorona todeta, että kannatan myöskin hänen ajatustaan siitä, että vanhusväestön suun terveydentilaa on parannettava.

Ed. Kokkonen voi tukea jo ensi vuoden budjettiin tekemääni aloitetta, jossa olen ehdottanut, että sairausvakuutukseen otetaan kaksi vanhusikäluokkaa vuosittain, jolloin voitaisiin jostakin aloittaa. Elikkä vanhukset ovat juuri se ryhmä, jossa eniten saataisiin hyötyä yleisterveyden puolella ja sitä kautta varmasti säästettäisiin myös kuluja, jos heidän suun terveytensä olisi asianmukaisella tasolla. Ensi vuoden aikana on jo mahdollisuus tätä asiaa hoitaa, jos saan aloitteeleni tukea esimerkiksi juuri kokoomuksesta.

Ed. Penttilä merkitään läsnä olevaksi.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 3 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

9) Hallituksen esitys laiksi käräjäoikeuslain 12 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 131/1997 vp
Lakivaliokunnan mietintö 12/1997 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 12.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 13.39.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen

